

בש"פ 814/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 814/23

לפני:

כבוד השופט ח' כבוב

העורר:

פלוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה
במ"ת 17555-12-22 שניתנה ביום 26.01.2023 על
ידי כבוד השופט נ' סילמן

תאריך הישיבה:

ט' בשבט התשפ"ג (31.01.2023)

בשם העורר:

עו"ד מירי פרידמן

בשם המשיבה:

עו"ד יוסף קנפו

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט נ' סילמן) במ"ת 17555-12-22 מיום 26.01.2023, בגדרה הורה בית המשפט המחוזי על המשך מעצרו של העורר, עד למציאת חלופת מעצר הולמת.

תמצית עובדות כתב האישום והרקע לערר

2. נגד העורר, הקטין ושניים אחרים (להלן, יחד: השותפים), הוגש ביום 08.12.2022 כתב אישום המייחס להם

עמוד 1

עבירה של שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 402(ב) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. על-פי המתואר בכתב האישום, ביום 20.11.2022, החליטו העורר והשותפים לשדוד את תיקה של המתלוננת - קשישה, אותה פגשו ברחוב. העורר והשותפים ארבו למתלוננת ברחוב, וכאשר זו התקרבה, משך אחד מהשותפים את התיק מגופה באופן שהפיל אותה לרצפה. בעודה שרועה על הרצפה, ניסתה המתלוננת למשוך את התיק חזרה לידיה, ובתגובה אחד השותפים בעט בה בגבה, נטל את התיק לידי ונמלט מהזירה יחד עם העורר. בהמשך, העורר והשותפים הוציאו מהתיק את כספה של המתלוננת ואת מכשיר הטלפון הנייד שלה, והשליכו את תיקה ברחוב.
4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.
5. בעניין העורר הוגש תסקיר מעצר ועוד שלושה תסקירים משלימים - לצורך בחינת האפשרות להעביר את העורר לחלופת מעצר הולמת. בתסקיר המעצר המשלים הראשון, מיום 09.01.2023, פורטו קשיי ההסתגלות של העורר לתנאי המעצר, ואת התנגדותו הנחרצת לאפשרות הפנייתו לחלופת מעצר מוסדית. בתסקיר המעצר המשלים השני, מיום 17.01.2023, פורט כי העורר הסכים לבחינת אפשרות שילובו בחלופת מעצר חוץ-ביתית אחרת, במידה ותוצע לו, ולפיכך ביקש שירות המבחן דחייה לצורך בחינת חלופות רלבנטיות.
6. בהחלטתו מיום 19.01.2023, קבע בית משפט קמא כי לא ניתן לשחרר את העורר לחלופת מעצר תחת פיקוחם של בני משפחתו - שכן, המסגרת המשפחתית לא הצליחה לספק מענה הולם עד היום. בית משפט קמא ביסס קביעתו זו על התרשמותו של שירות המבחן, אשר מעורב בעניינו של העורר מזה 4 שנים, בשל התנהלות שולית מצד העורר, והתרשם כי ישנה "השגחה הורית לקויה" על העורר, אשר גילה התנהלות שולית ועבריינית בעבר. בית משפט קמא עמד על הצורך במציאת מסגרת אשר תוכל לתת מענה לצרכי העורר לצד מסוכנותו הגבוהה, תוך שצוין כי העורר הורחק בעבר ממסגרת טיפולית "מלכישוע", בגין ונדליוס.
7. ביום 24.01.2023 הוגש התסקיר המשלים השלישי. בגדרו, התייחס שירות המבחן לחלופת מעצר מוסדית "מגן דוד" שהוצעה מטעם העורר שירות המבחן ציין, כי מדובר במסגרת בעלת צביון דתי, ובהיותה כזו, היא עשויה להקשות על הסתגלותו של העורר. נוכח זאת, שירות המבחן החליט להפנות את העורר ל"בית שחר" - חלופת מעצר מוסדית חלופית - ונקבעה לו ועדת היכרות עמה ליום 30.01.2023.
8. ביום 26.01.2023, קבע בית משפט קמא, כי המסגרת של "מגן דוד" אינה מתאימה לצרכיו של העורר. עוד נקבע, כי שירות המבחן ייתן דעתו לטענות באת-כוח העורר בדבר הצורך באבחון מוגבלות שכלית התפתחותית בעניינו, בנוסף לחוות הדעת מטעם שירות המבחן. מעבר לכך, שב בית המשפט על קביעותיו מהחלטתו הקודמת, הנוגעת לאי-התאמת המסגרת המשפחתית לשמש כחלופת מעצר.
9. העורר לא השלים עם החלטה זו, ומכאן הערר שלפניי.
10. לטענת העורר, שגה בית משפט קמא עת שהורה על המשך מעצרו עד לבחינת חלופת מעצר מוסדית מתאימה. זאת, נוכח היותו קטין עם צרכים מיוחדים, שלגביו עולה חשש שתנאי מעצרו, אליהם לא הצליח להסתגל, יביאו לפגיעה במצבו הנפשי. בתוך כך, צוינה חובתו של בית המשפט לשקול את השפעת המעצר על קטין טרם יורה על מעצרו. עוד נטען, כי צרכיו המיוחדים של העורר אף מעלים ספק בדבר האפשרות לשלב אותו בחלופת מעצר מוסדית במחיצת קטינים אחרים. לפיכך, עותר העורר לשחררו לחלופת מעצר מסוג מעצר בית מלא, תוך חיובו להשתלב, יחד עם אמו, בהליך טיפולי ב"מרכז צמתי".
11. בדיון שנערך לפניי היום, ה-31.01.2023, חזרה באת-כוח העורר על עיקר טענותיה שבכתב, והוסיפה, כי

הפגישה שנקבעה לעורר ב"בית השחר" לא התקיימה (יוער לעניין זה, כי בא-כוח המשיבה הציג במהלך הדיון הודעה מטעם שירות המבחן, לפיה הפגישה שנקבעה לעורר בוטלה בשל התנגדותו של העורר ואמו לפגישה). עוד נטען, כי עשוי לקחת זמן מה עד שתמצא מסגרת מתאימה לשלב בה את העורר; וכי ראוי לשחררו עד אז לחלופת מעצר מסוג מעצר בית. מנגד, טען בא-כוח המשיבה, כי יש לדחות את הערר, שכן שירות המבחן פועל על מנת לאתר מסגרת מוסדית מתאימה לעורר כחלופת מעצר, וכי הכל ערים לצורך למצוא חלופה במהרה. יתרה מזאת, נטען על-ידי בא-כוח המשיבה כי ההתדרדרות בהתנהגות העורר בשנים האחרונות נובעת, בין היתר, מן ההשגחה ההורית הרופפת והקשר של העורר עם אמו - ולפיכך, אין מקום לשחררו למעצר בית, שכן אין בחלופה זו כדי לאיין את מסוכנותו.

דיון והכרעה

12. כידוע, בהתאם לסעיף 21 לחוק המעצרים, ופסיקת בית משפט זה, יש להורות על מעצר נאשם בפלילים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בהתקיים שלושה תנאים: קיומה של עילת מעצר; קיומן של ראיות לכאורה הקושרות את הנאשם לביצוע המיוחס לו בכתב האישום; והיעדר אפשרות להגשים את מטרת המעצר בפועל בדרך של חלופת מעצר (בש"פ 5986/22 אליעזר נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (18.09.2021)).

13. בענייננו, המשוכה הניצבת בפני העורר בבקשתו לשחררו למעצר בית גבוהה - שכן, כדי שחלופת מעצר תתקבל, "לא די בכך שהיא הטובה בנמצא" (בש"פ 5777/14 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (21.09.2014)), אלא כאמור, עליה להגשים את מטרת המעצר בפועל. בענייננו, הצדדים תמימי דעים כי מעצר מאחורי סורג ובריה אינו מיטיב עם העורר, וכי ראוי בנסיבות העניין למצוא עבורו חלופת מעצר הולמת. יחד עם זאת, לא ניתן יהיה להשיג את מטרת המעצר באמצעות שחרור העורר למעצר בית. כאמור, אפשרות זו נבחנה על-ידי שירות המבחן ונדונה בבית משפט קמא בהרחבה, ולא מצאתי לחזור על קביעותי בעניין זה או להתערב בהן. ככלל, בית המשפט לא יטה להעדיף חלופה פרטית המוצעת על-ידי בא-כוח הנאשם על פני החלופה המוסדית המוצעת והמאושרת על-ידי שירות המבחן (בש"פ 4172/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 18 (12.07.2022)). על אחת כמה וכמה, מקום בו מדובר בחלופה שנבחנה זה מכבר ונמצאה כבלתי מתאימה.

14. יוער, כי העיכוב שנגרם עד כה במציאת חלופה מתאימה, נבע מהתנגדותו של העורר לשילובו בחלופת מעצר חוץ ביתית ועמדתו כי הוא אינו זקוק לטיפול - ואכן, בגין התנגדות זו, בוטלה הפגישה שנקבעה עבורו ב"בית השחר". במהלך הדיון שהתקיים לפניי היום, העורר ואמו הביעו נכונות לקיים מפגש עם "בית השחר". יש לקוות כי תמצא מתאימה לעורר, ואם כן - שהעברתו אליה תתבצע במהרה. ככל שחלופה זו לא תימצא כמתאימה, יש לקוות כי העורר, באמצעות באת-כוחו ישתף פעולה באופן מרבי עם שירות המבחן למען מציאת חלופה מתאימה בהקדם.

15. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, ט' בשבט התשפ"ג (31.1.2023).

ש ו פ ט